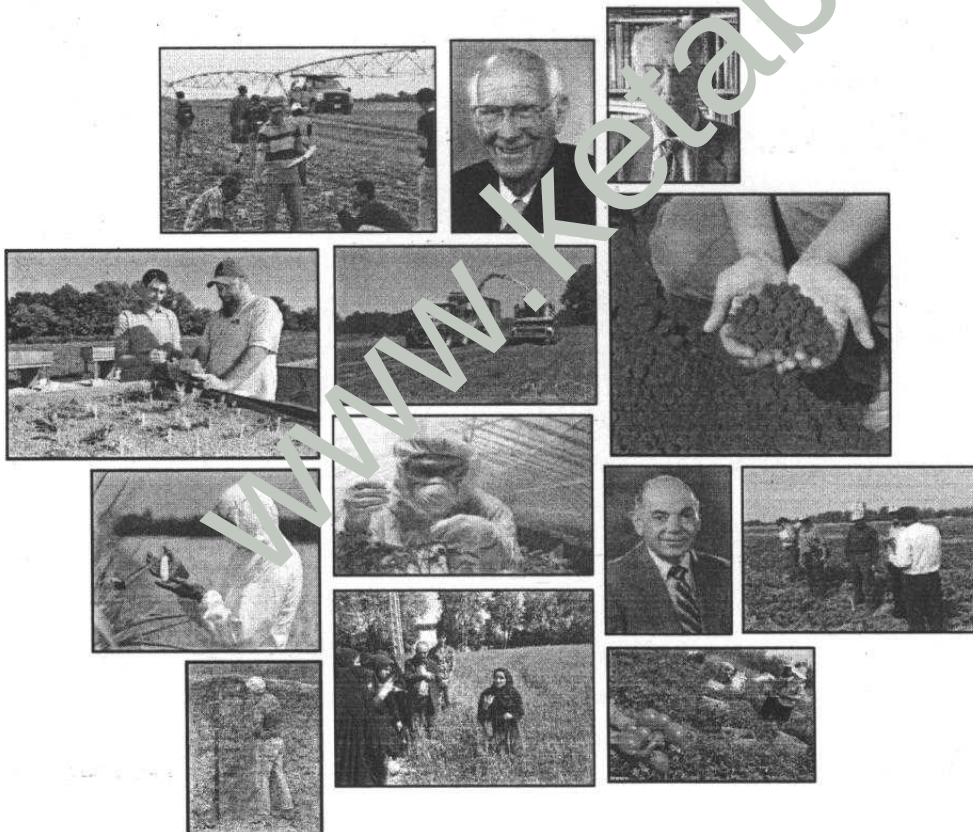

مؤسسه فرهنگی هنری هدایت فرهیختگان جوان

عنوان و نام پدیدآور	مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی
مشخصات نشر	تهران: هدایت فرهیختگان جوان، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص: مصور، جدول: ۲۲×۲۹ س.م.
فروست	از سری دانشنامه‌های معرفی مجموعه‌های تحصیلی (گروه کشاورزی و منابع طبیعی)
شابک	۸-۵۸-۷۸۵۷-۶۰۰-۹۷۸: ۲۸۸,۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	بالای عنوان: دانشنامه معرفی رشته‌های دانشگاهی
شناسه افزوده	مؤسسه فرهنگی هنری هدایت فرهیختگان جوان
رده‌بندی کنگره	---
رده‌بندی دیویی	---
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۱۳۱۹۷

مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی

گردآوری و تألیف:	مؤسسه هدایت فرهیختگان جوان
ناشر:	مؤسسه فرهنگی هنری هدایت فرهیختگان جوان
مدیر طرح:	محمد امین رازی
مدیران پروژه:	محسن زارع‌عی، محمدمهرش، بهیازی، بهزاد عمران‌زاده، محمدجواد بربری، سید مهدی شکروی و محمدهادی مقدم
مسئولان گروه‌ها:	احمد تقیان، حسین حاجی‌بابایی، علی آزادی
همکاران طرح:	علی‌اصغر جاسب، احسان دربندی، محسن رجبی، محسن یوسف‌زاده، منوچهر خادمی، پدram عباس‌زاده، دقیق، مجتبی پاشا، سبجان نجفی، احمد ملاتی، رحاله محمدصادق، مسعود مربوبی، فرهاد نوری، سیدسعید علوی، مریم فدایی و مرضیه رعیتی
صفحه‌آرا:	آرزو کلاته
طراح جلد:	عباس خدایی و امید عرفانی
نوبت چاپ:	چاپ اول، ۱۳۹۴
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
شابک:	۸-۵۸-۷۸۵۷-۶۰۰-۹۷۸
بها:	۲۸۸,۰۰۰ ریال

Reshteha@hfj.ir

رایانامه:

info@hfj.ir

نشانی اینترنتی: www.hfj.ir

نشانی دفتر مرکزی: تهران، خیابان حافظ، خیابان جامی، خیابان محمدبیک، پلاک ۱۴

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱ - ۶۱ ۹۷ ۸۰۰۰

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر به «مؤسسه فرهنگی هنری هدایت فرهیختگان جوان» تعلق دارد و هرگونه کپی‌برداری از آن، منوط به دریافت مجوز کتبی از مؤسسه می‌باشد.

فهرست کلی

پیشگفتار ۱۴

فصل اول: کلیات

۱. مقدمه ۱۹
۲. تعاریف و موضوعات علم ترویج و آموزش کشاورزی ۲۰
۳. زمینه‌های پیدایش و سیر نظریه‌های ترویج و آموزش کشاورزی ۳۴
۴. رهیافت مستقل ترویجی ۳۷
۵. صاحب‌نظران ترویج و آموزش کشاورزی ۴۴
۶. اولین مراکز آموزشی و پژوهشی در زمینه‌ی علم ترویج و آموزش کشاورزی ۴۸
۷. منابع و مآخذ ۵۷

فصل دوم: رشته و گرایش‌ها

۱. مقدمه ۶۳
۲. فهرست رشته-گرایش‌های مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۶۴
۳. مقطع کارشناسی پیوسته ۶۶
۴. مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته ۹۷
۵. مقطع دکتری (PhD) ۱۲۵

فصل سوم: اطلاعات آموزشی و پژوهشی

۱. مقدمه ۱۴۳
۲. دوره‌های آموزشی برای توانمندسازی دانشجویان مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۴
۳. نرم‌افزارهای مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۶
۴. مؤسسات پژوهشی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۸
۵. نشریه‌های علمی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۵۹
۶. انجمن‌های علمی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۷۱

فصل چهارم: فرصت‌های شغلی علم

۱. مقدمه ۱۷۷
۲. مشاغل مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۷۸
۳. سازمان‌ها و بنگاه‌های شغلی ۱۸۱
- معرفی مؤسسه ۱۸۳

فهرست تفصیلی

پیشگفتار ۱۴

فصل اول: کلیات

۱. مقدمه ۱۹

۲. تعاریف و موضوعات علم ترویج و آموزش کشاورزی ۲۰

۱.۲. تعریف لغوی ۲۱

۱.۲.۱. فرهنگ واژگان دهخدا ۲۱

۱.۲.۲. فرهنگ واژگان عمید ۲۱

۱.۲.۳. فرهنگ واژگان معین ۲۱

۱.۲.۴. فرهنگ‌نامه تخصصی ۲۱

۱.۲.۵. فرهنگ واژگان لاتین لانگمن ۲۲

۱.۲.۶. واژه‌های مترادف با ترویج ۲۲

۱.۲.۷. بررسی ریشه‌ی زبانی واژه ترویج ۲۲

۲.۲. تعریف تخصصی ترویج و آموزش کشاورزی ۲۳

۱.۲.۲. تعریف ترویج و آموزش کشاورزی از منظر مشاهیر ۲۳

۲.۲.۲. تعریف دقیق از علم ترویج و آموزش کشاورزی ۲۵

- ۳.۲. سوالات اساسی ۲۸
- ۴.۲. موضوعات اصلی ۳۱
- ۴.۲. ۱. موضوع اول: برنامه‌ریزی آموزشی ۳۱
- ۴.۲. ۲. موضوع دوم: مدیریت ۳۱
- ۴.۲. ۳. موضوع سوم: سازمان ۳۱
- ۴.۲. ۴. موضوع چهارم: نظارت ۳۱
- ۴.۲. ۵. موضوع پنجم: تکنولوژی ترویج ۳۲
- ۴.۲. ۶. موضوع ششم: تعیین هدف ۳۲
- ۴.۲. ۷. موضوع هفتم: ارتباطات آموزشی ۳۲
- ۴.۲. ۸. موضوع هشتم: دانش فنی ۳۲
- ۴.۲. ۹. موضوع نهم: انتشار تکنولوژی ۳۳
۳. زمینه‌های پیدایش و سیر نظریه‌ها، ترویج و آموزش کشاورزی ۳۴
- ۳.۱. زمینه‌های پیدایش ۳۵
۴. رهیافت مستقل ترویجی ۳۷
- ۴.۱. مدل ترویج آمریکایی ۳۸
- ۴.۲. مدل ترویجی بریتانیایی ۳۸
- ۴.۳. سیر نظریه‌ها ۳۸
- ۴.۳. ۱. آموزش ترویجی ۳۹
- ۴.۳. ۲. نظریه‌ها و تحولات مرتبط با نشر و اشاعه اطلاعات ۳۹
- ۴.۳. ۳. ارزیابی مشارکتی روستایی ۴۰
- ۴.۳. ۴. نظریه‌ی ترویجی ۴۰
- ۴.۳. ۵. تحولاتی که در مورد بسط و رواج اطلاعات در طول تاریخ شکل گرفته است ۴۱
- ۴.۳. ۶. نظریه سرمایه انسانی در ارتباط با ترویج و آموزش کشاورزی ۴۱
- ۴.۳. ۷. نظریه‌های توسعه کشاورزی در ارتباط با ترویج کشاورزی ۴۲
- ۴.۳. ۸. ارکان ترویج ۴۲
۵. صاحب‌نظران ترویج و آموزش کشاورزی ۴۴
- ۵.۱. پرفسور ون دن بن ۴۵
- ۵.۲. پرفسور جیمز بافور ۴۶
- ۵.۳. پرفسور آرتور بدیان ۴۷

۶. اولین مراکز آموزشی و پژوهشی در زمینه علم ترویج و آموزش کشاورزی ۴۸
۶. ۱. مراکز آموزشی و پژوهشی سنتی در جهان ۴۹
۶. ۲. مراکز آموزشی و پژوهشی سنتی در ایران ۵۱
۶. ۳. دانشگاه تأسیس‌کننده در جهان ۵۳
۶. ۴. دانشگاه تأسیس‌کننده در ایران ۵۵
۷. منابع و مآخذ ۵۷

فصل دوم: رشته و گرایش‌ها

۱. مقدمه ۶۳
۲. فهرست رشته - گرایش‌ها، مجامع، ترویج و آموزش کشاورزی ۶۴
۳. مقطع کارشناسی پیوسته ۶۶
۳. ۱. منابع کنکور رشته‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۶۷
۳. ۲. ترویج و آموزش کشاورزی (آموزش کشاورزی / ترویج کشاورزی) ۶۸
۳. ۱. ۲. ۳. معرفی ۶۸
۳. ۲. ۲. ۳. فهرست دروس ۶۹
۳. ۲. ۳. منابع پیشنهادی دروس غیرعمومی ۷۴
۳. ۳. مهندسی کشاورزی - ترویج و آموزش کشاورزی (باغبانی / خانگی / زراعت و اصلاح نباتات / علوم دامی / گیاه‌پزشکی / ماشین‌های کشاورزی) ۷۶
۳. ۱. ۲. ۳. معرفی ۷۶
۳. ۲. ۲. ۳. فهرست دروس ۷۷
۳. ۳. ۳. منابع پیشنهادی دروس غیرعمومی ۸۳
۴. ۳. مهندسی کشاورزی - منابع طبیعی (محیط‌زیست) ۸۶
۴. ۱. ۲. ۳. معرفی ۸۶
۴. ۲. ۲. ۳. فهرست دروس ۸۷
۵. ۳. ادامه‌ی تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد ۹۲
۵. ۱. امکان ادامه‌ی تحصیل (داخل کشور) ۹۲
۵. ۲. امکان ادامه‌ی تحصیل (خارج از کشور) ۹۲

۴. مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته ۹۷

۴.۱. مهندسی کشاورزی - ترویج و آموزش کشاورزی ۹۸

۴.۱.۱. معرفی ۹۸

۴.۱.۲. منابع کنکور ۹۹

۴.۱.۳. فهرست دروس ۱۰۰

۴.۱.۴. منابع پیشنهادی دروس ۱۰۲

۴.۲. مهندسی کشاورزی - توسعه روستایی (توسعه اجتماعی / توسعه اقتصادی / توسعه کشاورزی / مدیریت

توسعه) ۱۰۳

۴.۲.۱. معرفی ۱۰۳

۴.۲.۲. منابع کنکور ۱۰۴

۴.۲.۳. فهرست دروس ۱۰۵

۴.۲.۴. منابع پیشنهادی دروس ۱۰۸

۴.۳. آموزش کشاورزی ۱۰۹

۴.۳.۱. معرفی ۱۰۹

۴.۳.۲. منابع کنکور ۱۱۰

۴.۳.۳. فهرست دروس ۱۱۱

۴.۴. ترویج کشاورزی ۱۱۴

۴.۴.۱. معرفی ۱۱۴

۴.۴.۲. منابع کنکور ۱۱۵

۴.۴.۳. فهرست دروس ۱۱۶

۴.۴.۴. منابع پیشنهادی دروس ۱۱۸

۴.۵. ادامه‌ی تحصیل در مقطع دکتری ۱۲۰

۴.۵.۱. امکان ادامه‌ی تحصیل (داخل کشور) ۱۲۰

۴.۵.۲. امکان ادامه‌ی تحصیل (خارج از کشور) ۱۲۰

۵. مقطع دکتری (PhD) ۱۲۵

۵.۱. توسعه کشاورزی ۱۲۶

۵.۱.۱. معرفی ۱۲۶

۵.۱.۲. منابع کنکور ۱۲۷

۵.۱.۳. فهرست دروس ۱۲۸

۵. ۲. ترویج و آموزش کشاورزی (آموزش کشاورزی) ۱۳۱
۵. ۲. ۱. معرفی ۱۳۱
۵. ۲. ۲. منابع کنکور ۱۳۲
۵. ۲. ۳. فهرست دروس ۱۳۳
۵. ۲. ۴. منابع پیشنهادی دروس ۱۳۵
۵. ۳. ترویج و آموزش کشاورزی (ترویج کشاورزی) ۱۳۶
۵. ۳. ۱. معرفی ۱۳۶
۵. ۳. ۲. منابع کنکور ۱۳۷
۵. ۳. ۳. فهرست دروس ۱۳۸

فصل سوم: اطلاعات آموزشی و پژوهشی

۱. مقدمه ۱۴۳
۲. دوره‌های آموزشی برای توانمندسازی مدیران مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۴
۳. نرم‌افزارهای مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۶
۴. مؤسسات پژوهشی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۴۸
۴. ۱. مؤسسه‌های پژوهشی کشور ۱۴۹
۴. ۲. مؤسسه‌های پژوهشی منتخب کشورهای جهان ۱۵۰
۵. نشریه‌های علمی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۵۹
۵. ۱. نشریه‌های علمی داخلی ۱۶۰
۵. ۲. مجله‌های علمی نمایه‌شده در ISI ۱۶۱
۵. ۲. ۱. کشاورزی، چند رشته‌ای (AGRICULTURE, MULTIDISCIPLINARY) ۱۶۱
۶. انجمن‌های علمی مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۷۱
۶. ۱. انجمن ترویج و آموزش کشاورزی ایران ۱۷۲
۶. ۲. انجمن توسعه روستایی ایران ۱۷۳

فصل چهارم: فرصت‌های شغلی علم

۱. مقدمه ۱۷۷
۲. مشاغل مرتبط با مجموعه‌ی ترویج و آموزش کشاورزی ۱۷۸
۳. سازمان‌ها و نگاه‌های شغلی ۱۸۱
- معرفی مؤسسه ۱۸۳

www.ketab.ir

پیشگفتار

در سال‌های اخیر، فعالیت‌های گسترده‌ای در زمینه‌ی انتخاب رشته‌ی داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها صورت گرفته است. اغلب این اقدامات در دو شکل «کمک به داوطلبان برای کسب نمره‌ی بهتر در آزمون ورودی دانشگاه‌ها» و «ارائه‌ی اطلاعاتی در مورد این که با چه نمره‌ای، احتمال قبول شدن در چه رشته-محل‌هایی وجود دارد» خلاصه شده است. بنابراین به نظر می‌رسد مسئله‌ی «ارائه اطلاعات مورد نیاز به داوطلبان برای شناخت رشته‌های دانشگاهی و مشاغل مرتبط با آن‌ها» مورد غفلت واقع شده است. دانشنامه‌های معرفی رشته‌های دانشگاهی رفع این خلأ را مد نظر قرار داده‌اند.

انتخاب رشته‌ی تحصیلی و انتخاب شغل، از جمله‌ی مهم‌ترین تصمیم‌گیری‌های زندگی هر فرد به‌شمار می‌آید. این انتخاب‌ها به‌قدری مهم و اثرگذارند که تا مدت‌های طولانی زندگی ما را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. عدم آگاهی از «ویژگی‌های روان‌شناختی خود»، «ویژگی‌های رشته‌های تحصیلی» و «ویژگی‌های مشاغل» موجب تردید و یا حتی اشتباه در انتخاب و تصمیم‌گیری‌های مربوط به آینده‌ی تحصیلی و شغلی می‌گردد. زیرا بازار کار به دنبال نیروی انسانی متخصص و کارآمد می‌باشد و این تخصص، تنها در سایه‌ی تناسب شغل با ویژگی‌های شخصیتی و تحصیل در رشته‌ی تحصیلی متناسب به‌دست خواهد آمد. بنابراین آنچه که می‌تواند این مسیر را هموار سازد، مشاوره و راهنمایی به‌موقع در جهت هدایت تحصیلی و شغلی برای اخذ تصمیمات هوشیارانه می‌باشد.^۱

تعیین شغل آینده یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های زندگی هر فرد می‌باشد. شناخت دقیق از وضعیت بازار کار مشاغل مختلف، آشنایی با سازمان‌هایی که این مشاغل را در هر جایگاه، دهه و آگاهی از فرصت‌های درآمدزایی مرتبط با هر رشته‌ی تحصیلی، باعث می‌شود در مورد انتخاب شغل آینده و رشته‌ی تحصیلی متدبانه با آن، تصمیمات دقیق‌تری اتخاذ شود. چرا که اگر رشته تحصیلی افراد با شغلی که در آینده انتخاب می‌کنند مرتبط باشد، موفقیت و رضایت بیشتری صیبر آن‌ها می‌شود. بنابراین برای انتخاب صحیح رشته‌ی تحصیلی باید اطلاعات جامعی از رشته‌های تحصیلی و وضعیت مشاغل مرتبط با آن‌ها کسب شود.

دانشنامه‌های معرفی رشته‌های دانشگاهی در راستای ارائه اطلاعات کاربردی در خصوص رشته‌های تحصیلی و مشاغل مرتبط با آن‌ها، تدوین شده است. در این دانشنامه‌ها اطلاعات مرتبط با رشته‌های دانشگاهی، ۱۰۲ مجموعه‌ی تحصیلی^۲ جمع‌آوری و ساماندهی گردیده است.

در فصل اول این دانشنامه‌ها، تاریخچه علمی مجموعه‌ی تحصیلی شامل تعاریف، سبب تحولات و نظریات، صاحب‌نظران، مراکز آموزشی و پژوهشی پیشگام آن مجموعه ارائه شده است. سپس در فصل دوم به معرفی رشته و گرایش‌های هر مجموعه‌ی تحصیلی شامل هدف از ایجاد هر رشته، ضرورت ارائه‌ی آن، نقش و توانایی مورد انتظار از دانش‌آموختگان آن رشته، طول دوره‌ی تحصیلی، منابع آزمون، فهرست دروس، منابع دروس غیرعمومی و امکان ادامه تحصیل، پرداخته شده است. در فصل سوم، فهرستی از مهم‌ترین دوره‌های آموزشی مرتبط با مجموعه‌ی تحصیلی، نرم‌افزارهای پرکاربرد، اطلاعات مربوط به مؤسسات پژوهشی کشور و همچنین اطلاعات مؤسسات پژوهشی منتخب جهان، نشریات علمی داخلی و بین‌المللی نمایه شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) و انجمن‌های علمی مرتبط با مجموعه‌ی تحصیلی در اختیار دستداران علم قرار گرفته است و در نهایت در فصل چهارم به ارائه‌ی فهرست مشاغل تخصصی مجموعه‌ی تحصیلی و سازمان‌ها و بنگاه‌های شغلی مرتبط با آن پرداخته شده است.

۱. یکی از خدمات مؤسسه هدایت فرهیختگان جوان برگزاری دوره‌های هدایت تحصیلی و شغلی است. برای کسب آگاهی بیشتر نسبت به سامانه‌ی هدایت تحصیلی و

شغلی، می‌توانید به سایت مؤسسه به نشانی www.hfj.ir مراجعه نمایید.

۲. مجموعه‌ی تحصیلی عبارت است از تعدادی از رشته‌های تحصیلی که با یکدیگر مشابهت زیادی دارند.

کتابی که پیش رو دارید مربوط به مجموعه‌ی تحصیلی **ترویج و آموزش کشاورزی** می‌باشد که مطابق با ساختار دانشنامه‌های معرفی رشته‌های دانشگاهی، تهیه و منتشر شده است و در اختیار شما مخاطب گرامی قرار گرفته است. در سراسر این کتاب، سعی شده است با همکاری متخصصان، مجموعه‌ای جامع و منحصر به فرد فراهم آید. باشد که مورد قبول علاقه‌مندان و متخصصان این حیطه‌ی علمی قرار گیرد.

بدیهی است که علی‌رغم تلاش‌های فراوان انجام شده، این اثر - مانند هر اثر علمی دیگری - خالی از ایراد نمی‌باشد. مؤسسه‌ی هدایت فرهیختگان جوان در جهت رفع ایرادات مذکور، با آغوشی باز از نظرات، پیشنهادات و انتقادات خوانندگان استقبال می‌کند. شما عزیزان می‌توانید با ارسال نکات اصلاحی و تکمیلی خود از طریق رایانامه‌ی «Reshteha@hfj.ir» ما را در بهینه نمودن این دانشنامه یاری فرمائید.

در انتها به مصداق «**من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق**» شایسته است از تمامی اشخاصی که در تهیه‌ی بخش‌های مختلف این کتاب همکاری نموده‌اند تقدیر و تشکر نمائیم. افراد زیر در تکمیل این پروژه ما را یاری نموده‌اند:

آقایان حسین فیروزی، مصطفی باباپور، محمدحسین محمدیان، محمدصادق ابراهیمی، هادی بهرام‌بیگی، عرفان مصلح، مهدی مزارعی و سید محمد موسوی (همکاران ستادی پروژه)، آقای صمد رفیعی (پژوهشگر فصل اول مجموعه‌ی **ترویج و آموزش کشاورزی**) و خانم فاطمه موری (داور علمی فصل اول مجموعه‌ی **ترویج و آموزش کشاورزی**).

و من ... التوفیق

محمد امین زارعی

مدیر مسئول مؤسسه‌ی فرهنگی هنری

هدایت فرهیختگان جوان